

Dosarul nr. 3ra-1419/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Gh. Stratulat)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Clima, E. Palanciuc, A. Malî)

DECIZIE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Nina Vascan
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Beltei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea eliberării informației, recalcularea pensiei și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

c o n s t a t ă:

La data de 08 mai 2018 Victor Beltei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea eliberării informației, recalcularea pensiei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a activat în cadrul Serviciului de Protecție și Pază de Stat, iar la 30 mai 2017, prin ordinul nr. 128p/r i-a fost acceptată demisia din funcție, fiindu-i calculată vechimea în muncă de 25 ani 08 luni și 13 zile.

A invocat reclamantul cu trimitere la art. 13 lit. a) și 14 lit. l) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și trupele organelor afacerilor interne că pensia acestuia urmează să constituie 56% din suma soldei, menționând că beneficiază de pensie pentru vechime în muncă stabilită din 31 decembrie 2016, însă și după această dată a mai activat în câmpul muncii până la 31 mai 2017, motive pentru care, la 02 iunie 2017 s-a adresat cu o cerere către pârât în vederea recalculării pensiei, iar la 28 iunie 2017 a recepționat refuzul pârâtului.

A relatat că, deoarece a avut dubii privind refuzul remis, la 16 martie 2018 a mai depus o cerere în adresa pârâtului, invocând noi solicitări, și anume prezentarea informațiilor detaliate referitoare la cuantumul procentual din care i s-a format pensia pentru vechime în muncă și, în cazul în care acesta este inferior celui de 56%, recalcularea acesteia, solicitarea dată a fost respinsă din nou de către pârât pe motiv că cerințele au fost înaintate repetat.

A menționat că, refuzul pârâtului este ilegal, deoarece cerințele expuse în cererea din 16 martie 2018 diferă de cele precedente, iar refuzul pârâtului de a recalcula pensia stabilită contravine legislației pertinente.

A solicitat reclamantul, inclusiv prin cererea de concretizare a pretențiilor, recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-629/18 din 19 aprilie 2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i elibereze informațiile detaliate referitoare la cuantumul procentual din care i s-a format pensia pentru vechime în muncă (formula de calcul a pensiei stabilite reclamantului), obligarea recalculării pensiei reclamantului în legătură cu activitatea în câmpul muncii peste plafonul legal stabilit pentru vechime în muncă și încasarea din contul pârâtului a sumei de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin dispozitivul hotărârii din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Victor Beltei, a fost recunoscut ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-629/18 din 19 aprilie 2018, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să elibereze reclamantului informații privind calculul procentual din care i s-a format pensia pentru vechime în muncă și să-i recalculeze lui Victor Beltei pensia în legătură cu activitatea peste plafonul de pensionare până la data depunerii cererii prealabile din 16 martie 2018, în rest, acțiunea a fost respinsă.

La data de 09 aprilie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 29 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

La data de 10 octombrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus cerere de recurs nemotivată, iar la data de 11 noiembrie 2019 a depus recurs motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel la emiterea acesteia a interpretat în mod eronat normele de drept material și anume Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, care nu prevede dreptul la recalcularea pensiei stabilite anterior sau stabilirea din nou a pensiei după o eventuală reangajare a beneficiarului de pensie și obținerii unei noi vechimi în muncă. Iar situația intimatului nu cade sub incidența art. 61 din Legea menționată supra.

A mai comunicat instanței de recurs că urmează să se facă o delimitare între acte suplimentare care au o legătură directă cu stabilirea/recalculare pensiei din 30 iunie 2014 (se referă direct la situația secundă a art. 61 alin. (1) din norma menționată) și acte noi referitoare la vechime în muncă și solda bănească obținută ulterior reangajării în serviciu (2014 – 2017) care pot fi luate în calcul la reexaminarea dreptului de pensie stabilite anterior. A specificat că unele chestiuni legate de drepturile de pensionare a colaboratorilor instituțiilor de forță nu poate fi interpretat astfel decât prevede legislația în vigoare.

La data de 27 noiembrie 2019 Victor Beltei, reprezentat de avocatul Maxim Sidorencu, a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

După cum rezultă din speță litigiul a fost inițiat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești. Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu articolul 193 alin.(3) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează recursurile împotriva încheierilor și admisibilitatea cererilor de recurs în complete de 3 judecători, iar cererile de recurs - în complete de 5 judecători.

Prin prisma art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Articolul 247 din Codul administrativ consemnează că, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Studiind materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel, cu restituirea cauzei Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

Victor Beltei înaintând prezenta acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a solicitat recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-629/18 din 19 aprilie 2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i elibereze informațiile detaliate referitoare la quantumul procentual din care i s-a format pensia pentru vechime în muncă (formula de calcul a pensiei stabilite reclamantului), obligarea recalculării pensiei reclamantului în legătură cu activitatea în câmpul muncii peste plafonul legal stabilit pentru vechime în muncă și încasarea din contul pârâtului a sumei de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii depuse de Victor Beltei, fiind recunoscut ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-629/18 din 19 aprilie 2018, obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să elibereze reclamantului informații privind calculul procentual din care i s-a format pensia pentru vechime în muncă și să-i recalculeze lui Victor Beltei pensia în legătură cu activitatea peste plafonul de pensionare până la data depunerii cererii prealabile din 16 martie 2018. În rest, acțiunea lui Victor Beltei în partea pretenției privind repararea prejudiciului moral a fost respinsă.

Curtea de Apel Chișinău, judecând apelul, a dispus respingerea acestuia.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei instanței de apel judecătorești prin prisma criticilor formulate în recurs conchide că soluția instanței de apel este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 239 Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu art. 241 din codul de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii.

Hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art.236 alin.(5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia.

În partea introductivă se indică locul și data adoptării, denumirea instanței care o pronunță, numele membrilor completului de judecată, al greșierului, al părților și al celorlalți participanți la proces, al reprezentanților, obiectul litigiului și pretenția înaintată judecății, mențiunea despre caracterul public sau închis al ședinței.

În partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului și explicațiile celorlalți participanți la proces.

În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

În cazul în care instanța judecătorească dispune executarea imediată a hotărârii, în dispozitiv se face o mențiune în acest sens. Dacă a respins pretențiile reclamantului, instanța dispune prin hotărâre anularea măsurilor de asigurare a acțiunii.

În conformitate cu art. 236 alin. (5) și (6) Codul de procedură civilă, instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă: a) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, solicită în mod expres acest lucru. Termenul de 30 de zile este un termen de decădere; b) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel; c) hotărârea judecătorească urmează să fie recunoscută și executată pe teritoriul altui stat.

În cazurile prevăzute la alin.(5), completul de judecată va întocmi hotărârea integrală în termen de 30 zile de la data solicitării, atacării sau pronunțării dispozitivului hotărârii, după caz.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(3) Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

Astfel, din actele dosarului rezultă că, la data de 29 martie 2019 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a adoptat dispozitivul hotărârii, care a fost expediat Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d. 55, 56).

La data de 09 aprilie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel nemotivată (f.d.57).

La data de 14 iunie 2019, Curtea de Apel Chișinău a stabilit apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale termen până la data de 24 iunie 2019, ora 16.00 pentru depunerea în secretariatul Curții de Apel Chișinău a cererii de apel motivate (f.d. 61-62).

Tot din actele cauzei rezultă că la 24 iunie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel motivată (f.d. 65-67), iar la 11 septembrie 2019 Curtea de Apel Chișinău a emis decizia prin care apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost respins (f.d. 75, 76-82).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel adoptând soluția pe caz, expunându-se asupra temeiniciei parțiale a acțiunii, contrar normelor de drept procesual enunțate supra nu a verificat, în limitele cererii de apel și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, deoarece hotărârea motivată lipsește din dosar. Lipsa hotărârii motivate din dosar este confirmată și prin borderoul întocmit de instanțele inferioare de judecată și anexat la dosar.

În consecință, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează că concluzia instanței de judecată trebuie să fie certă pentru ca justițiabilul să cunoască pentru care motiv i s-a admis sau respins pretenția dată, iar în situația în care hotărârea contestată lipsește, instanța de apel nu putea să verifice legalitatea acesteia prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel.

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul avînd posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau

altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrative lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, în prezența acestei erori este imposibil de stabilit opinia instanței de apel în privința litigiului supus judecătii și în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În contextul dat, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui cauza Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 258 alin. (3), art. 247 și art. 248 alin. (1) lit. d) și alin. (2) Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Beltei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea eliberării informației, recalcularea pensiei și repararea prejudiciului moral, cu restituirea cauzei Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Nina Vascan

Iurie Bejenaru